

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคต กี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540
และการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว บุญจิระ พุทธิศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-778-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**MEDIA EXPOSURE AND KNOWLEDGE, ATTITUDE AND
PARTICIPATION IN THE CONSTITUTIONAL 1997 PROMOTION OF
THE BANGKOK'S POPULATION**

Miss Boonchira Putthisri

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master in Development Communication
Department of Public Relations**

Graduate School

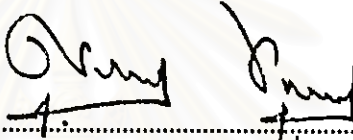
Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-778-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ หักศกคตเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และ
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวบุญจิระ พุทธิศรี
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พัทณี เสงจรรยา

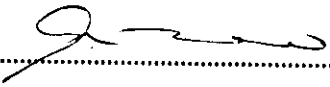
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พัทณี เสงจรรยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

บุญจิระ พุทธิศรี 2541 : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (MEDIA EXPOSURE AND KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PARTICIPATION IN THE CONSTITUTIONAL PROMOTION OF THE BANGKOK'S POPULATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ พัทณี เขษจรยา. 149 หน้า. ISBN 974-331-778-3.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครกับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครกับทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 และความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มตัวอย่างประชาชน จำนวน 423 คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test / F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

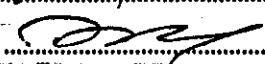
ผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน แต่เพศ / ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุไม่แตกต่างกัน ส่วนอาชีพ / รายได้ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้เพศที่แตกต่างกันมีความรู้ และทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ไม่แตกต่างกัน และการศึกษาที่แตกต่างกันมีทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ไม่แตกต่างกัน

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุและโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

3. ความรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับทักษะคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540

4. ทักษะคิดของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ ลายมือชื่อนิสิต บุญจิระ พุทธิศรี
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2541 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#085254228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / KNOWLEDGE / ATTITUDE / PARTICIPATION

BOONCHIRA PUTTHISRI : MEDIA EXPOSURE AND KNOWLEDGE, ATTITUDE AND PARTICIPATION IN THE CONSITUTIONAL PROMOTION OF THE BANGKOK'S POPULATION.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PATCHANEE CHEYJANYA, Ed., 149 pp. ISBN 974-331-778-3

The main purpose of this research is to investigate level of exposure to the consitutional information, knowledge, attitude and political participation of the people in Bangkok : to identify correlation between the level of exposure's the people in Bangkok and knowledge of the consitutional : to study the correlation between knowledge of the people in Bangkok and attitude of the people in Bangkok and political participation.

A sample size of 423 Bangkok residents by using the questionnaire. The data were analized by using frequency, percentage, mean, t-test, F-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient SPSS program was used for data processing

The results of the study are as follows :

1. Exposure to information regarding consitutional, knowledge, attitude and political participation of the Bangkok's population are different. But sex and education which are different to exposure information from the radio are not different. Career and Salary which are different to exposure information from the radio and television are not different. Beside the different sex which have knowledge and attitude are not different and the different education which have attitude in consitutional are not different.
2. Exposure to information regarding consitutional of the Bangkok population is correlated with their knowledge. But exposure to information regarding consitutional promotion from radio and television is not correlated with their knowledge.
3. The knowledge consitutional of the Bangkok population is correlated with their attitude.
4. The attitude consitutional of the Bangkok population is correlated with their political participation.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... พ.ศ. 2541.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรรยา โดยให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้แนวความคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งรวมทั้งความสามารถของรองศาสตราจารย์ จิตรภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ ได้กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ ซึ่งได้กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กล่าวมาเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปวีชาติ สถาปิตานนท์ ศโรบล ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณน้องซ้อ และคุณสมชายผู้ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว พี่ชาย พี่สะใภ้ และหลานเมย ผู้เป็นแรงใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัย รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ ขอขอบคุณเพื่อนๆ จิ เป็ด ผน แป้ง จงกต เก๋ กิบบ มล พี่จุ่ม พี่กบ พี่ใหม่ และเพื่อน ๆ ที่ อีกหลายท่าน ที่คอยให้กำลังใจ และช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้แก่ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บุญจิระ ทุทธิศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง.....	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	16
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล.....	19
แนวความคิดลักษณะทางประชากรของผู้รับสาร.....	27
แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วม.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
ประชากร.....	43
กลุ่มตัวอย่าง.....	43
ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	47
การทดสอบเครื่องมือ.....	47
ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
เกณฑ์ในการให้คะแนนตัวแปร.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล.....	51
4 ผลการวิจัย.....	52
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา.....	52
ข้อมูลด้านประชากร.....	53
การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ผ่านสื่อมวลชน.....	58
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	64
ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	69
การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	76
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	118
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	129
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป.....	132
รายการอ้างอิง.....	133
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก.	138
ภาคผนวก ข.	148
ประวัติผู้วิจัย.....	151

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทางประชากร จำแนกตามเพศ.....	53
2	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ.....	54
3	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	55
4	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ.....	56
5	แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้..	57
6	แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครผ่านสื่อวิทยุโดยจำแนกตามรายการต่าง ๆ.....	58
7	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครผ่านสื่อสิ่งพิมพ์.....	59
8	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยจำแนกตามรายการต่าง ๆ.....	61
9	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
10	แสดงภาพรวมของความรู้พื้นฐานรัฐธรรมนูญ 2540 ของกลุ่มตัวอย่าง.....	66
11	แสดงผลสรุปของความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็น 3 ประเด็นต่างๆ.....	67
12	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	69
13	แสดงผลสรุปของทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกเป็น 3 ประเด็นใหญ่ ๆ.....	72

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
14	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้ จำแนกตาม ประเด็นหลัก 3 ประเด็นกับทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	75
15	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ กลุ่มตัวอย่าง.....	76
16	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อมวลชน จำแนกตามเพศ.....	78
17	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ จำแนกตามอายุ.....	79
18	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จาก สื่อสิ่งพิมพ์จำแนกตามอายุ.....	80
19	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จาก สื่อโทรทัศน์ จำแนกตามอายุ.....	81
20	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อวิทยุ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	82
21	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อสิ่งพิมพ์จำแนกตามระดับการศึกษา.....	83
22	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อ โทรทัศน์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
23	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อวิทยุ จำแนกตามอาชีพ.....	85
24	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อ สิ่งพิมพ์ จำแนกตามอาชีพ.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
25	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อ โทรทัศน์ จำแนกตามอาชีพ.....	87
26	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อวิทยุ โดยจำแนกตามรายได้.....	88
27	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจำแนกตามรายได้.....	89
28	แสดงผลการเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารรัฐธรรมนูญ 2540 จากสื่อโทรทัศน์ โดยจำแนกรายได้.....	90
29	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 จำแนก ตามเพศ.....	91
30	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามอายุ.....	92
31	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามระดับ การศึกษา.....	93
32	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามอาชีพ....	94
33	แสดงผลการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 ของประชาชน โดยจำแนกตามรายได้.....	95
34	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 จำแนกตามเพศ.....	96
35	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้ รัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามอายุ.....	97
36	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้ รัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	98

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

37	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 โดยจำแนกตามอาชีพ.....	99
38	แสดงผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ของประชาชน โดยจำแนกตามรายได้.....	100
39	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามเพศ..	101
40	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยจำแนกตามอายุ.....	102
41	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา.....	103
42	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจำแนกตามอาชีพ.....	104
43	แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชน โดยจำแนกตามรายได้.....	105
44	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสาร จำแนกตามประเภทของสื่อกับความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	106
45	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้ของประชาชนกับทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540.....	107
46	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทัศนคติของประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	108